

קונטרס
שיחזור
קודש

שמיני השבוע

ספה"ק מאור עינים פרשת בראשית ד"ה בראשית (הב')

צפון השבוע

פרשת תולדות

פרשת וינא תשכ"ג
♦ גריון קנא ♦

החזרת נרות

לעילוי נשמת
הרה"ח רבי בנימין ב"ר
אברהם שמואל ז"ל

נלב"ע
ערב ראש השנה תש"פ

©

מודעה ובקשה
כל זכויות שמורות
למכון נתיבות החסידות

...

להארות והערות אפשר לפנות:

בטל: 0527673016

או במייל:

5701555@okmail.co.il

...

עימוד ועיצוב ע"י

חברקה: 052-7134988

השיעורים נכתבו בלשונו הבהיר בטוטו"ד
של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
על ידי חרב"ן הרה"צ רבי יצחק טווערסקי שליט"א
יו"ר מכון נתיבות החסידות

♦ ♦ ♦

יצא לאור ע"י מכון נתיבות החסידות להוצאות ד"ת
מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מספינקא
רחוב דונולו 7 - 11 בני ברק

תוכן ענינים

שיעור א'

ג

יש חכמה עילאה וחכמה תתאה - ג + יש חכמה בכוח ויש חכמה בפועל - ג + צריכים לבטל את החשיבה ולהגיע לאמונה - ג + לפני החטא לא היה בושה - ד + לפני החטא עשו כל דבר בלי בחירה - ד + מאחרי החטא אדם חושב שהוא יכול - ד + כל דבר כבר היה בכוח ביום הראשון - ה + אות אל"ף מורכב משתי יודים - ה + לאדם נשאר לבחור איך להסתכל על כל דבר - ה + השאלה איזה רצון אתה מכניס - ה + כל האותיות כותבים באות יו"ד - ו + לפני כל דבר חייבים חומר - ו + אדם בוחר האם להיות מנותק או מחובר - ו + אטום נקרא שבתוכו יש כל דבר - ז + תחילת האותיות הוא עם אות יו"ד - ז + מהחכמה העליונה מתהווים כל העולמות - ז + חייבים לחבר את המכשיר ובלי זה הוא לא עובד - ח + צדיק אמת יורד לכל מקום בעולם - ח

שיעור ב'

ט

הקב"ה רוצה שנהיו מחוברים אליו - ט + אדם שחי עם הקב"ה סובל פחות - ט + בתוך כל דבר יש לנו יו"ד עילאה - ט + בכל דבר יש כוח הפועל בנפעל - י + במלכות אנו פוגשים את הקב"ה - י + אדם שחושב שהוא מציאות אין מציאות לעזור לו - י + הרף עין של הישועה לעומת הרף עין של היצר - י + רק יהודי יכול למשוך הדעת מלמעלה - יא + עבודת האדם בכאב הוא להתחבר - יא + לא צריכים לחכות לאותו רגע אפשר לפני ג"כ - יא + התלהבות של הכעס לתוך התפילה - יא + על ידי הדעת מורידים שפע לכל הבריאה - יב + לחשוב שלילי זה לשאוף כוחות מאתנו - יב + אף פעם אין המשל דומה לנמשל - יב + באינו

מושג צריכים להאמין – יג + הכל מתחיל בלשמור תורה – יג + גם העליון
 וגם התחתון נקרא יו"ד – יג + חכמה זה כוח ומה – יג + העיקר שזה יהיה
 למעשה – יד + על ידי חשיבה מחברים תתאה לעילאה – יד + אדם שנותן מקבל
 עוד יותר – יד + על ידי הדעת מניעים ליראה ופחד – יד + בקבלת התורה שמעו
 רק קמץ ולא יותר – טו + אדם שחי עם ההווה חי עם הקב"ה – טו + עיקר עבודת
 האדם הוא להיות כאן במקום – טו

יום א' ג' כסליו

שיעור א'

עילאה ויש חכמה תתאה, יש כוח הנגלה ויש כוח של מה שלא יכולים להשיגו, כשהקב"ה ברא את העולם בהתחלה היה יו"ד עילאה שזה חכמה עילאה, ואחרי זה נהיה יו"ד תתאה שזה חכמה תתאה. בהוי"ה יש לנו אות יו"ד שזה מרמז על חכמה, כלומר לכאורה הרי הקב"ה ברא את העולם עם התורה ושם האות הראשונה זה אל"ף, וא"כ איפה אות יו"ד בעניין, אלא נכון שיש אות אל"ף אבל לפני זה היה נקודה של חכמה שזה קודם לכל דבר, כי החכמה בעצמו מתחלקת לשתיים, חכמה עילאה וחכמה תתאה.

צריכים לבטל את החשיבה ולהגיע לאמונה

וכמו גרעין שמזה יוצא עץ, בתוכו יש כוח עילאה שאנו לא יכולים לראות את זה כלל, ומזה יוצא בסוף עצים ופירות, כלומר בתוך הגרעין יש חכמה עילאה שלא רואים וזה עדיין בכוח ואחרי זה יש חכמה תתאה שזה בפועל ממש. אותו דבר כל פעם שאדם מבטל את השגה שלו אם זה חשיבה

יש חכמה עילאה וחכמה תתאה

איתא במאור עינים (המשך ד"ה בראשית (הב')). הקב"ה ברא את העולם בארבע חלקים, אצילות, יצירה, בריאה, עשייה, אצילות זה חכמה, יש חכמה עילאה ויש חכמה תתאה חלק נסתר וחלק נגלה, וזה תלוי האם אתה מסתכל מלמטה למעלה או מלמעלה למטה, כשאנחנו מסתכלים מלמטה למעלה אז אנו רואים יש אבל צריכים לדעת שמאחורי זה יש לנו חכמה נעלמת שזה חכמה עילאה, וכשאנחנו מסתכלים מלמעלה למטה אזי דבר ראשון יש לנו חכמה עילאה ורק לגבי עילות העילות זה כבר יש, ומתחת לזה יש לנו חכמה תתאה, כדי לברוא עם זה את החומריות של היש.

יש חכמה בכוח ויש חכמה בפועל

דהיינו יש חכמה בכוח ויש חכמה בפועל, כשהקב"ה ברא את העולם אזי כולם בחכמה עשית וזה היה בכוח ולא בפועל, כלומר יש חכמה

היה בחירה בעולם ואדם עשה את המצות כי ככה צריכים לעשות וכמו שכל העולם וכן השמש והירח עושים רצונו ית' בלי שום בחירה אותו דבר היה אדם לפני חטא אדם הראשון.

מאחרי החטא אדם חושב שהוא יכול

ובחטא אדם הראשון אז הנחש הכניס לאדם הראשון דעת לדעת רק מה שהוא יכול, ומאז נדמה לאדם שהוא באמת יכול לעשות מה שהוא רוצה, דהיינו כל ספר תורה צריך לבוש ולכן לפני חטא אדם הראשון כל המציאות האדם היה ספר תורה בעצמו והגוף היה הלבוש שלו, אבל אחרי חטא אדם הראשון שאדם ניתק את עצמו מהקב"ה ומאז הוא חושב שהלבוש אין הוא המציאות ובאמת שהלבוש אין לו מציאות בפני עצמו כלל, ואז היינו צריכים לתת לבוש חדש לאדם על הגוף שלו, לפני זה היה כותנת אור כי כל דבר היה תורה בעצמו ואחרי זה נהיה כותנת עור עם עי"ן, ועבודת האדם הוא להפוך בחזרה את העניין ולהגיע לכותנת אור עם אל"ף, וכדי להגיע לכל זה צריכים מצות מעשיות וזה מזכך ומרכך את החומריות של האדם ומאז יש לנו כוח לחבר את היו"ד תתאה עם היו"ד עילאה. והעיקר לדעת שכל דבר זה סיבה ולא מציאות ומאז יש לנו כוח לחבר כל דבר להקב"ה.

שכלית או רגשית או חשיבה של אמונה אז מגיע להקב"ה, כלומר אדם צריך לדעת שהחיות שיש לו הוא לא ממה שאני מרגיש ומבין ויודע ומאמין, אלא החיות מתחיל מיו"ד עילאה, וברגע שאדם חושב כן זה יחוד הוי"ה אדנ"י להגיע להכרה שכל דבר יש בתוכו כוח אלוקי שמחיה אותו.

לפני החטא לא היה בושה

הפרי הארץ אומר שכתוב אצל אדם הראשון שלפני החטא לא היה אצלו שום ענין של בושה, ואחרי החטא נהיה הענין של בושה וידעו שניהם כי ערומים הם. לכאורה זה אותו גוף לפני ואחרי ומה הכוונה שלפני זה לא ידעו שערומים הם ואחרי ידעו והתביישו מזה.

לפני החטא עשו כל דבר בלי בחירה

אלא מסביר שיש לנו תרי"ג מצות, ואנחנו מקיימים אותנו על ידי דברים גשמיים כמו לולב שופר אתרוג וכן הלאה, דהיינו היום מקיימים את התורה על ידי דברים גשמיים, לפני חטא אדם הראשון קיימו את התורה בלי שום דברים גשמיים, אדם הוא נגד תרי"ג מצות כי רמ"ח מצות הם נגד רמ"ח איברים ושס"ה מצות לא תעשה הם נגד שס"ה גידים, ואדם לפני חטא אדם הראשון הגיע להקב"ה בכל דבר על ידי המצוה שלו, אבל אז עדיין לא

של הלבוש שזה חכמה עילאה ויש החיצוני של הלבוש שזה חכמה תתאה, עבודת האדם הוא לדעת בכל דבר שיש פנימי ונסתר וככה אדם מתחבר להקב"ה, וזה כולם בחכמה עשית. ואדם מגיע לתכלית בריאת העולם.

לאדם נשאר לבחור איך להסתכל על כל דבר

וזה נקרא חנוך תופר מנעלים, כל מה שתמצא בכוחך עשה. כוח זה כוח מה שזה חכמה, כל מה שאדם חושב רואה מדבר עושה הוא צריך להחזיר כל דבר מעשה לכוחך להקב"ה לחכמה עילאה, וכמו שאמרנו שיש ידיעה ובחירה לכאורה אם הקב"ה יודע כל דבר אז איפה הבחירה שלנו בעניין, אלא כבר הסברנו כמה פעמים נכון שהפעולה הקב"ה יודע גם לפני זה, אבל לאדם נשאר לבחור איך להסתכל על כל דבר, אפשר להסתכל שהקב"ה עושה כל דבר ואתה לא עושה כלום, ואפשר לחשוב שאני עושה כל דבר אני חושב אני מדבר ואני עושה ולא הקב"ה ח"ו. כלומר הבחירה הוא או שאתה עושה או שהקב"ה עושה. ועבודת האדם הוא לקשר את הוי-ה-אדנ"י ביחד ביחוד גמור.

השאלה איזה רצון אתה מכניס

דהיינו אדם חושב שהוא יכול לעשות טוב או לא, אבל האמת הוא

כל דבר כבר היה בכוח ביום הראשון

כתיב כולם בחכמה עשית, כשהקב"ה הגיע לעשית זה כבר שלב שני ולפני זה היה אות יו"ד, גם אות אל"ף כשכותבים אותנו מתחילים עם אות יו"ד ואחרי זה ממשיכים לכתוב אות אל"ף, החכמה מאין תמצא ושם המגע להקב"ה וגם החכמה תחיה את בעליה כל העולם חי מבחינת חכמה, ובתוך החכמה כבר כלול כל העולם ורק אחרי זה ירדו לפרטי פרטים, וכמו שכתוב ברש"י שביום הראשון הקב"ה ברא את הכל בכוח ואחרי זה בימים הבאים הוציאו כל דבר מכוח אל הפועל.

אות אל"ף מורכב משתי יודים

דכולם בחכמה עשית, וחכמה הוא י'. וחכמה הוא חומר הראשון של כל האותיות. אם מסתכלים מלמעלה למטה זה האות הראשונה שזה חכמה עילאה אם מסתכלים מלמטה למעלה זה חכמה תתאה. אות אל"ף מורכב מיו"ד למעלה ויו"ד למטה. בהתחלה זה אות יו"ד חכמה עילאה שאז זה עוד בכוח ועוד לא בפועל, אבל לעומת האין סוף ב"ה זה כבר יש, ולעומת העולם שלנו עדיין אנו לא יכולים להשיגו, ועל זה יש לנו אות יו"ד למטה שזה שאנחנו יכולים להשיגו. כבודו ית' הוא לבוש, כי מה שאתה מבין משיג ויודע ומאמין זה לא יותר מלבוש של הקב"ה, יש הפנימי

האֹתוֹת נמצא, שתחילת כל הבריאה הוא באות יו"ד, שהוא תחילת כל כ"ב האֹתוֹת. נמצא, שכולם בחכמה עשית, היינו, שכל הבריאה הוא באות יו"ד הרומז לחכמה.

לפני כל דבר חייבים חומר

ועומק ענין תחילת כל הבריאה בחכמה, **כי כמו שבכל פעולה, צריך להיות תחילה חומר ראשון שממנו יעשה הדבר,** אם בונים שולחן צריכים לפני זה עצים, אם רוצים פירות צריכים לפני זה גרעינים, כלומר כל פעם צריכים חומר לפני זה, כי אדם לא יכול לעשות יש מאין, כי אדם יכול לעשות רק יש מיש. א"כ אדם חייב חומר ראשון שזה יש לעשות מזה עוד יש. א"כ נכון אדם פוגש רק יש אבל הוא מגיע ממשהו מעל הבנה שלנו שזה כוח עילאה, שמגיע מחכמה שמאין תמצא עד הקב"ה.

אדם בוחר האם להיות מנותק או מחובר

הקב"ה נתן לנו לחשוב לדבר לראות לעשות להרגיש, אבל אדם בוחר האם לחיות מנותק או מחובר, בחירה אותיות בחר י-ה, כלומר אדם יכול לבחור לראות את היו"ד שזה חכמה מאין תמצא, מאשר לחיות עם היו"ו שזה הנגלה ולא הנסתר. אבל אדם שחי מנותק מיד נכנס לכאב עצום, למה, כי הוא בעצמו גרם כאב לעצמו על ידי שלא חי עם הקב"ה, אדם שנכנס

שבלי הקב"ה אדם לא יכול לעשות שום דבר, שנים שצלו פסחיהם אחד אוכל לשם שמים ואחד אוכל לשם תיאבון, הפעולות הקב"ה נותן לך לשתיהן אותו דבר רק השאלה מה אתה עושה כאן ומה אתה חושב כאן, השאלה איזה רצון אתה מכניס לכאן, או בכל דרכיך דעהו יחוד הויה-אדני", וברגע שאדם מקיים רצונו יתברך הכל מתחדש ונהיה פריש, או שאתה עסוק ברצונות שלך ואז אתה מקצץ בנטיעות, כי בזה אדם מנתק את החכמה עילאה מהחכמה תתאה, בעצם שתיהם קיימים וזה נמצא בטבע כי הטבע מתחיה מחיות הקב"ה אבל זה בלי פרישקייט, לעומת זאת ברגע שאדם שומע את הקב"ה בכל דבר זה נותן את הפרישקייט בכל דבר.

כל האֹתוֹת כותבים באות יו"ד

וחכמה, הוא חומר הראשון של כל האֹתוֹת, שכל האֹתוֹת תחילת כתיבתם הוא בנקודה קטנה, שהיא אות י', כמבואר בהמשך. וכיון שהוא תחילת כל האֹתוֹת, נמצא שהוא תחילת כל הבריאה. דהנה אמרו ז"ל, **באורייתא ברא קודשא ב"ה עלמא,** כלומר לפני שהיה עולם היו צריכים לברוא את הכוח של העולם, שזה הכ"ב אותיות, כלומר הקב"ה ברא את העולם עם כב' אותיות התורה. א"כ הכוח הראשון זה אות אל"ף שמורכב בעצם מאות יו"ד בהתחלה. וכיון שנתבאר **שהחכמה, שנרמז באות יו"ד הוא חומר הראשון של**

אותיות התורה, וכל מה שנמצא בעולם נמצא בכ"ב אותיות התורה. ובעצם היום זה נקרא אטום ששם יש את כל הכוח של כל העולם. וממנו יצאו מכוח אל הפועל.

תחילת האותיות הוא עם אות יו"ד

לכאורה למה אנו אומרים שאות יו"ד זה אות הראשונה, הלא אות אל"ף זה האות הראשונה שיש לנו. אלא בעצם גם אות אל"ף מורכב מאות יו"ד למעלה ומאות יו"ד למטה ומאות ו' באמצע. והראיה שתחילת כל הבריאה הוא מאות יו"ד. שאף שהאלף הוא אות ראשון בסדר האותיות. אך, מכל מקום תחילתו באות יו"ד, כי גם תמונת אות א', הוא שילוב של י' בראש, י' בסוף, ו' באמצע.

מהחכמה העליונה מתהוים כל העולמות

והביאור בכל זה, שאות יו"ד בראש, הוא ענין חכמה עילאה, חומר הראשון שבתוכו היו כלולים כל העולמות. נכון לגבי מעלה הוא אין אבל לעומת העולם הזה הוא כבר יש. כלומר, החכמה עליונה נקרא י', שהוא רק נקודה, על שם גודל וגובה ההשגה, שאין לנו תפיסה להשיג כל שלימות החכמה העליונה, שהוא אלקותו ממש. כמו אות י', שאין לו ציור והשגה כמו בשאר אותיות. ומן הי' מתהוים כל

למקום ואין שם אויר מתחיל להזיע ולא יודע מאיפה יהיה לו אויר לנשום, בכל לא נודע אז אדם מתבלבל, למה, כי חסר לו החיות שם, אבל ברגע שאדם חי שהלא נודע זה לית אתר דפנוי מיניה, ומזה מגיעים שלית מחשבה תפיסה ביה כלל, ובעצם יש שם מחשבה רק אני לא יכול לתפוס את המחשבה של הקב"ה שם, אבל לית אתר דפנוי מיניה, ובזה אני מחבר את הידיעה הנגלה לידיעה הנסתרת. עבודה שלנו הוא שאנחנו נמצאים בעולם מלשון נעלם, ואנחנו צריכים למצוא בכל נעלם את הקב"ה שמחיה ומהווה כל דבר, ועבודה שלנו הוא למצוא בכל לבוש את הקב"ה המחיה ומהווה כל דבר שזה אין עוד מלבדו.

אטום נקרא שבתוכו יש כל דבר

כי כמו שבכל פעולה, צריך להיות תחילה חומר ראשון שממנו יעשה הדבר, כמו כן, החכמה הוא חומר הראשון שממנו נברא העולם. והוא גם תחילת כל פעולה בעולם. נכון שחכמה הוא בעצם נקודת אין לעומת העולם הזה אבל לעומת האין סוף זה כבר יש, ובחינה זו של נקודת חכמה, תחילת הבריאה, הוא נקרא בלשון חכמים חומר היולי, לשון היה לי. נכון שאני לא יכול לראות את זה אבל אני יכול לדעת שיש כזה דבר בעולם. ובלי היה לי לא היה מתחיל נקודה של חכמה. רצה לומר, שכל הדברים היו בתוכו, כל הכ"ב

הכל מתחיל לעבוד. מאין דאי זעיר איהי רב, נכון שזה קטן אבל שם מונח על העולמות, אות אל"ף מורכב מיו"ד למעלה שזה חכמה עילאה, יו"ד למטה שזה חכמה תתאה, ואות ו' באמצע שזה מחבר בין תתאה לעילאה. וכל אות אל"ף ביחד זה עשרים ושש שזה שם הוי-ה ב"ה. ועבודת האדם הוא לחבר בין היו"ד התחתון ליו"ד העליון, וזה נקרא צדיק אמת.

צדיק אמת יורד לכל מקום בעולם

צדיק אמת נקרא שמוכן לרדת לכל מקום בעולם ולראות שם את הקב"ה המחיה ומהווה כל דבר. ו' הולך על הצדיק שהוא זה שממשיך את העליון לתוך התחתון וממשיך השפעות לכל העולם כולו.

האותיות, כי איזה אות שצריך לכתוב - צריך אתה לעשות מתחילתו נקודה הראשונה, שממנה יתהווה אחר כך בהתפשטות ציור האות. כן מהחכמה העליונה מתהוין כל האותיות והמשכת המידות כנודע. היינו, שאות יו"ד ראשונה, מורה על נקודת האלקות, שבו נכלל כל הבריאה, וממנו תחילת ושורש הבריאה. וזה נקרא כולם בחכמה עשית, הכל מונח שם מתומצת.

חייבים לחבר את המכשיר וכלי זה הוא לא עובד

וכמו שאפשר לראות היום בכל המכשירים שיש בתוכו כרטיס קטן פיצוי ששם מונח כל החומר, אבל חייבים להכניס אותו ולמכשיר ולהפעיל אותו, כי אם לא שום דבר לא יעבוד, וברגע שמפעילים אותו אז

יום ב' ד' כסליו

שיעור ב'

אבל אדם שלא חי עם הקב"ה אז הוא סובל מהכאב הרבה יותר וגם לוקח לו הרבה זמן לחזור לעצמו.

**בתוך כל דבר יש
לנו יו"ד עילאה**

דברנו שיש יו"ד עילאה ויו"ד תתאה. הנקודה הראשונה בעת בריאת העולם זה אות יו"ד עילאה, כלפי מעלה זה כבר ישות בפני עצמו וכלפינו זה עדיין אין המוחלט. ומשם נהיה עוד יותר יש וחומר ממש שזה יו"ד תתאה. יש לנו שולחן שזה גשמי לגמרי אבל בתוכו בפנימיות שלו יש נקודה שמחיה אותו, יש לנו את האותיות שזה מורכב המילה שולחן, שכידוע שכל אות יש בתוכו אות יו"ד תתאה שזה אנו יכולים עוד להשיג, אבל אנו צריכים להאמין שמעל זה יש לנו אות יו"ד עילאה שמחבר אותנו לאין סוף ב"ה, ועבודת האדם הוא על ידי אמונה לחבר את החכמה תתאה לחכמה עילאה ובזה אנחנו מכניסים את הקב"ה בכל דבר ומקום.

**הקב"ה רוצה שנהיו
מחוברים אליו**

איתא במאור עינים (המשך ד"ה בראשית ה'ב''). כתוב נרגן מפריד אלופו של עולם. מטרת ירידת האדם לעולם היה בכל דרכיך דעהו, לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, הקב"ה ברא את העולם בשביל שנראה אותו ובשביל שנהיו מחוברים אליו ית', והחיבור אליו ית' הוא בדעת, ובחירה שלנו הוא האם אנחנו יודעים שכל החיות שלנו הוא מאת הבורא ב"ה, או לא כלומר הוא חושב שהוא יכול כל דבר לעשות לבד, וככל שאדם מחובר יותר אז הוא יכול לקבל יותר השפעות ואז עוז וחדווה במקומו.

אדם שחי עם הקב"ה סובל פחות

ולהגיע לזה הוא דווקא על ידי כאב ועל ידי הלא נודע, כי אז אדם מוכרח לעבור להקב"ה וחייב להתחבר, וככל שיש לאדם את המודעות הזאת אז הוא פחות סובל ומתחיה יותר מהר,

אדם שחושב שהוא מציאות איז מציאות לעזור לו

ומי מחבר בין הנגלה לנסתר ובין המאציל לנאצל ובין העולם לנגלה ובין הדמיון למציאות, אדם חושב שהוא מציאות ופתאום מגלה שהוא תוהו ובוהו ואין המוחלט, ואז מחפש מי יכול לעזור לו עד שפתאום הקב"ה נהיה סיבה בשבילו לעזור לו, אבל כל זמן שאדם מרגיש את עצמו מציאות אין מציאות לעזור לו כי אין אני והוא יכולין לדור במדור אחד, ואיך אפשר לעזור לך, רק על ידי שאדם ידע שהוא בעצם תוהו ובוהו והקב"ה הוא המציאות האמיתי, ועל ידי זה אדם מחבר את עצמו להקב"ה.

הרף עין של הישועה לעומת הרף עין של היצר

אמרנו כשאדם נמצא בכאב אזי יש לו הרף עין של קנאה תאוה וכבוד, ואז אדם עסוק עם הקליפה והסטרא אחרא, ולפעמים אדם מסוגל להפסיד הישועה שהוא כהרף עין בשביל התענוג והסיפוק של היצר הרע שהוא ג"כ כהרף עין ורגעי, ואז מפסיד דבר ראשון הכוחות שלו נחלשים, ואז גם הפסיד את ההתקדמות שיכול להיות. כלומר באותו מקום של כאב ותוהו ובוהו ולא נודע ובמקום של כהרף עין של קנאה תאוה וכבוד יכול להגיע לראות את ישועת ד' כהרף עין, וברגע

בכל דבר יש כוח הפועל בנפעל

אדם שחי ככה זה נקרא כוח הפועל בנפעל, כוח הפועל זה הקב"ה שהוא שם הוי"ה והנפעל זה אדנ"י שכינה, ועבודת הוא לעשות יחוד קוב"ה ושכינתיה כולם בחכמה עשית. עשית זה איפה שאנחנו נמצאים, וכולם הכוונה שאין מקום אחד שאין שם הקב"ה בתוכו. אדם הוא עולם קטן כי אדם הוא נגד התורה כולה שבזה הקב"ה ברא את העולם, ולכן אדם יכול להכריע על ידי שהוא חי עם הקב"ה את כל העולם כולו לכף זכות.

במלכות אנו פוגשים את הקב"ה

כשאנו מסתכלים על העשר ספירות הכי למטה זה מלכות ששם אנו פוגשים את הקב"ה, וברגע שאדם מטפס לכיוון מעלה ומגיע לחכמה עילאה זה הופך אצלו לחכמה תתאה, כי בכל מקום של כתר עליון שם מתחיל מלכות של עולם שלמטה, אתה מתחיל מלמטה שזה מלכות שאצלך זה מושג, ואתה מאמין שיש משהו מעל זה שזה כתר וחכמה עליונה, וברגע שאדם מאמין בכתר העליון זה הופך אצלו למושג, ומשם מגיע למשהו עוד יותר למעלה מזה, וככה אדם ממשיך כל הזמן, בהתחלה משיג משהו ומאמין באינו מושג, עד שזה הופך למושג אצלו ומשם ממשיך לעוד אינו מושג עד אין סוף ב"ה.

לא צריכים לחכות לאותו רגע אפשר לפני ג"כ

יש מצבים שאני עובר שנים בלי עבודה הזאת ויש מצבים שזה כל הזמן לרגעים תבחננו, ואז אומר ר' אשר למה אתה צריך לחכות לאותו רגע ואז לא להיות מוכן לזה, הכי טוב שתכין את עצמך לפני זה עוד לפני שזה מגיע. וכמו חייל שחייב לעשות אימונים כל בוקר כדי להיות בכושר, אותו דבר אדם חייב להיות כל הזמן במצב של חטאתי נגדי תמיד מכאובי נגדי תמיד, ואז יהיה שויתי ד' לנגדי תמיד, ולא צריכים להיות בפועל ממש בתוך חטא ומכאוב מספיק לדעת שבעצם אני יכול להיות שם ולמה אני לא שם כי הקב"ה שומר עלינו לא להיות שם, ובזה אדם עושה את החיבור בין התתאה לעילאה.

התלהבות של חכעס לתוך התפילה

ר' אשר אדם יכול לכעוס בבית או לרדת במדרגות ולפגוש שכן ולצעוק עליו, ומיד אחרי זה נכנס לבית המדרש ומתפלל עם כל הכוח ובהתלהבות עצומה, והוא חושב שזה דביקות בהקב"ה, אבל האמת הוא שהברען הזה התחיל עוד בבית ובחדר מדרגות עם השכן או בבית וממשיך עם אותו כעס גם בלימוד ובעת תפילה, ואדם לא קולט שזה כלל לא קשור לעבודת

שנהיה לו חושך בתתאה רק העילאה יכול לחיות אותו.

רק יהודי יכול למשוך הדעת מלמעלה

יהודי הוא זה שיכול לעשות המשכת הדעת, עבודת האדם הוא לעשות קו מתתאה לעילאה, מהנברא לבורא, מהנאצל למאציל, מאדנ"י להוי"ה, מהגוף לנשמה, כל דבר בעולם יש משהו שמחיה אותו שזה בכל דרכיך דעהו, אות ו' הוא היהודי והדעת, כי היהודי עם הדעת שלו מחבר את התתאה לעילאה.

עבודת האדם ככאב הוא להתחבר

ועל ידי האות וא"ו, שאות וא"ו הוא ענין המשכת הדעת, נמשך אותו נקודת אלקות שהוא שורש הבריאה, יו"ד עילאה, וירד ונשתלשל למטה. בתוך הבריאה. אדם שיש לו מכשיר אבל כל זמן שלא מכניסים אותו לשקע זה לא יעבוד ולא יקבל שום כוח, אותו דבר כשיש לאדם כאב הכוונה הוא תכניס אותו לשקע ואז זה יעבוד, וברגע שיהודי מחבר את התתאה לעילאה אז אדם מקבל את כל הכוחות ואת כל השפע, הדעת שלך הוא זה שמחבר וממשיך השפע מלמעלה למטה, והוא זה שמגלה את הקב"ה בכל העולם בגין דישתמודעין ליה.

לחשוב שלילי זה לשאוף כוחות מאתנו

וזה נקרא נרגן ברגע שיש לאדם תלונות על כל דבר, מאשים את עצמו ואת אחרים, ואז עסוק עם כולם כן היה לא היה למה היה ומה היה, ואז במקום להיות עסוק עם הקב"ה שעושה כל דבר הוא מפריד את עצמו מהקב"ה, ואז הוא כבר לא חי עם הקב"ה. ואין דבר בעולם ששואף כוחות כמו לחשוב שלילי על השני. כל מחשבה שלילית שאדם חושב דבר ראשון זה לוקח ממך את כל הכוחות שיש לך, ואז אין מציאות בעולם שתתחדש.

אף פעם אין המשל דומה לנמשל

ונעשה יו"ד בסוף, חכמה תתאה, חכמת שלמה. ואז מתגלה הכוח בפועל ממש. וזה נקרא חכמת שלמה, כי התורה הוא עמוק עמוק מי ימצאנו, כל דבר שקשה להבין לעומק וזה דברים מאוד מופשטים ברגע שמלבישים עליו משלים זה מקרב את הנידון לשכל, וכמה שהמשל מקרב אותך לשכל של הדבר הוא רק משל ולא הנמשל, ואף פעם אין המשל דומה לנמשל, שלמה המלך היה שיא משלים שהצליח לעשות שלושת אלפים משלים על כל דבר. א"כ שיא הגילוי עילאה בתוך תתאה. היה חכמת שלמה.

השם ית'. והאמת שאדם צריך לדעת שאותו הקב"ה שמביא לו התלהבות לתפילה מביא לו ג"כ התלהבות לצעוק ולצרוח על השני, ואדם צריך לחיות שבעצם אני זה הכעסן שצורח וצועק על השני, ואם יש לי ברען בתפילה זה לא אני אלא הקב"ה. אבל אדם שחושב שהוא זה שמתלהב בתפילה והוא זה שמחבר כל דבר אז הוא כלל לא חי עם הקב"ה.

על ידי הדעת מורידים שפע לכל הבריאה

כלומר על ידי הדעת אדם מחבר את התתאה לעילאה, וגם מוריד שפע לכל הבריאה, וגם מפרסם את הקב"ה בכל העולם. וברגע שאדם על ידי הדעת מגלה את הקב"ה בכל מקום, אז כאשר יצאו מכוח אל הפועל, אדם מגלה את כוח הפועל בנפעל, ואז הנפעל מקבל כוחות חדשים מהפועל, ואז אדם מלא חיות ופריש, **ונבראו כל העולמות.** בדבר ד' שמים נעשו, וברגע שיצא דבר ד' מהנעלם לנגלה מיד נהיה שמים חדשים, וזה המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, לעולם ד' דברך ניצב בשמים, הקב"ה מחדש את הבריאה כל פעם מחדש. וכל פעם מחדש יש לנו חיבור מהנעלם לנגלה, מעילאה לתתאה, וככל שאדם מתבונן בזה הוא בונה עולמות חדשים, וח"ו יכול גם להחריב עולמות.

גם העליון וגם התחתון נקרא יו"ד

ולכן גם הוא נקרא יו"ד, גם העליון וגם התחתון, העליון זה הכוח הנעלם והתחתון זה החלק הנגלה שלנו, אבל שניהם חכמה. כי כשם שהחכמה העליונה נקרא יו"ד, מפני שהוא גולם שממנו נתפשטו לכל אותיות, בהתחלקות מה שצריך לעשות אותיות הם עולמות. כך החכמה תתאה נקרא יו"ד, מפני שגם שם הנקודה האלוקית נעלמת, כי אי אפשר לידע, וסתום הדבר כמו גולם. וצריך לעשות מגולם הזה שהוא ענין נקודה אחת, גולם יו"ד, לפרט לפרטים, שיתגלה ויתפרט. נמצא, יו"ד ראשונה היא סתימת יו"ד עילאה, שממנו נתפשטו העולמות מההילוי, ושם אי אפשר להשיג כלום רק להאמין, ובא לסוף מדריגה יו"ד תתאה גם כן כולם סתום כקדמיתא, וצריך לפרטו לפרטים, מפני שהכל סתום בנקודה אחת, יו"ד גולמי. ומשם נברא כל העולם כולו.

חכמה זה כוח ומה

במילה חכמה יש כוח ומה, אדם צריך לדעת שכל דבר שהוא עושה בא מכוח של הקב"ה, וזה מגיע ממה שזה אין שזה הקב"ה, אל תשאל למה אלא מה, למה יאמרו הגויים יהודי לא שואל למה אלא מה, יהודי צריך לשאול בכל דבר מה ד' אלוקיך שואל מעמך,

כאינו מושג צריכים להאמין

אדם זה לבד על אף שהוא חומרי בזה שהוא מתבונן בכל דבר הוא מרחיב את הדעת שלו בכל דבר, וברגע שיש לו הרחבת הדעת הוא מתחבר עוד יותר להקב"ה בעוד נקודות ומקומות שלא היה שם לפני זה. ובכל מושג הבין שזה מגיע מאינו מושג וכן הלאה וככה הגיע לשלושת אלפים משלים. בחינת אדנ"י יכול להתרחב עד שלושת אלפים משלים. אבל הוי-ה זה נעלם ושם אינו גוף ואינו משיגי הגוף, ושם צריכים רק להאמין ולא להבין כלל.

הכל מתחיל בלשמור תורה

הבעש"ט הק' הלואי אותי עזבי ותרתי שמרו. דבר ראשון זה מתחיל מלשמור את התורה, ומשם מתחברים להקב"ה. **דהיינו, בחינת אדנ"י הנ"ל, שהוא אלקותו יתברך שירד ונשתלשל למטה**, שזה שכינה ית' ששוכן בכל מקום, ומלוכש בכל דבר, שמלא כל הארץ כבודו. כבודו זה לבוש שמכבודות, לבוש זה חיצוני שבתוכו יש לנו את הפנימי שזה הקב"ה, יש יחידה תתאה שבתוכו יש לנו יחידה עילאה. אדם צריך למשוך את הנקודה עליונה לתוך נקודה התחתונה ואז זה מוריד שפע לכל העולם כולו.

לא שווה, אבל ר' אשר היה אומר אם אתה נותן אתה שווה ואחד שלא נותן לא שווה.

אדם שנותן מקבל עוד יותר

אדם שעושה משהו זה מפחית מהכסף שלו ומהכוחות שלו, אבל על ידי שאדם מחבר את עצמו להקב"ה אז הוא יכול לתת יותר, וככל שאדם פוגם יותר אז הוא לא מסוגל לתת, כי הוא לא רואה שיש בכלל נותן התורה, פותח את ידך הקב"ה נותן את השפע כל הזמן, אדם שעושה יותר מתקרב יותר להקב"ה, ואז מה אני בורא אף אתה תהא בורא, וכמו שהקב"ה מוציא שפע כל הזמן גם אתה תוציא שפע כל הזמן, וזה הענין של צדקה ואהבת לרעך כמוך, וזה נקרא שתניה לאחרים.

על ידי הדעת מגיעים ליראה ופחד

ומהו הדעת, אלא על האדם להשריש בקרבו הידיעה שיש אלוקי מצוי, השו"ע מתחיל אינו דומה ישיבתו לפני בשר ודם כשיבתו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה. ואז אדם מגיע ליראה ופחד. ובזה אדם מקיים בכל דרכיך דעהו שזה החיבור, והיינו, **על ידי הדעת, שמקיים בכל דרכיך דעהו, שהוא לשון חיבור והתקשרות הי' תתאה אל הי' עילאה נקודה עליונה, ואז כל העולם ומלואו הוא בחינת א', י' בראשו, י' בסוף, ו' באמצע.** ואדם הוא זה שעושה אותו.

הקב"ה רוצה שתתחבר לנעלם ושם המתקת דינים בשורשם.

העיקר שזה יהיה למעשה

אבל העיקר הוא שזה יהיה לשם שמים, אדם שיושב בבית עם כל מיני תאוריה ועם כל מיני פלפולים ולא קם ועושה זה כלום, ורק כל אחד במקום שלו שם החיבור אם זה בלימוד אם זה בתפילה אם בעשייה שם החיבור, לדבר תאוריה זה נקרא לדבר מפאריז אבל אתה אף פעם לא הייתי שם, וברגע שאדם יוצא החוצה ומתחיל לעשות פעולות ואתה לא חי שזה חיזוני אלא פנימי וזה לא מציאות אלא סיבה וכן הלאה, אז אדם מגיע להקב"ה, כי החכמה שלך מגיע מהקב"ה, רק השאלה האם אתה עושה זאת או שאתה חי שהקב"ה עושה זאת, היוצא לנו שצריכים לעשות למעשה ובלי זה אין כלום.

על ידי חשיבה מחברים תתאה לעילאה

וכשעושה כל מעשיו לשם שמים, הוא מקרב כל ענייני העולם, שהוא חכמה תתאה, אל החכמה עילאה שהוא הבורא יתברך, המהווה כל העולמות. אדם על ידי חשיבה שלו הוא מחבר את התתאה לעילאה, ועל ידי הדעת שלנו אנחנו מחברים את האדנ"י להוי"ה, דעת זה חיבור ומודעות, והכנעה שלך צריך להיות שזה הדרך, אנשים חושבים אם יש לך אתה שווה ואם אין לך אתה

אדם שיכול לחיות עם ההווה סימן שחי עם הקב"ה, אבל אדם שעסוק כל הזמן עם מה שהיה ועם מה שיהיה ורק לא עם עכשיו סימן שהוא מנותק. אדם מתרגז ואחרי זה יש לו התלהבות בתפילה וחושב שיש לו דביקות בקדושה, אבל האמת שזה לא מתחיל ולא מסתיים, והעיקר להיכנס לתפילה ולהיות ממוקד עם עכשיו ולא להיות עסוק עם מה שהיה ועם מה שיהיה אחרי זה.

עיקר עבודת האדם הוא להיות כאן במקום

הקדושת לוי היה נכנס לבית המדרש אחרי התפילה והיה אומר לכולם שלום עליכם. והיה מסביר שברגע שנהיה שקט כולם עפים מכאן לכל מיני מקומות, אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ד' אלקינו נזכיר. כל העבודה שאנו מדברים אפשר למדוד את זה האם אדם נמצא כאן או לא, או שעסוק מה יהיה מחר ומה היה אתמול. ורק על ידי השפל שלנו אפשר להגיע לכל זה, אבל זה עבודה קשה מאוד.

בקבלת התורה שמעו רק קמץ ולא יותר

ומתי אדם נמצא בחטא, כששומעים רק ח' וט' בלי אות אל"ף, **לכן נקרא השי"ת אלופו של עולם**. כי שם המקסימום שאדם יכול להגיע להקב"ה. **הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זי"ע** אמר שבעת נתינת התורה שמעו רק נקודת קמץ מתחת לאות אל"ף. ובזה אדם נהיה מחובר להקב"ה שזה התורה בעצמו, וזה נקרא קבלת התורה. ואדם שחי ככה אומר **הפרי הארץ** אין לך קבלת התורה גדולה מזה, נותן התורה יש לנו תמיד, ורק צריך להיות גם קבלת התורה, ואדם שחי כנ"ל זה נקרא קבלת התורה.

אדם שחי עם ההווה חי עם הקב"ה

ומי שלא חי ככה זה נקרא נרגן מפריד אלוף, כלומר הוא מתנתק מאלופו של עולם, ואיך אפשר לדעת האם אני חי עם הקב"ה או לא, זה אפשר לדבר לפי הרגיעות שלו, ואפשר למדוד את זה האם אתה מסוגל לחיות עם ההווה,

כתוב בתורה: ויתרוצצו הבנים בקרבה. פירוש רש"י ז"ל רבותינו דרשוהו לשון יציאה, כשהיתה עוברת על פתחי תורה על שם ועבר יעקב רץ ומפרכס לצאת, עוברת על פתחי עבודה זרה עשו מפרכס לצאת.

מקשין העולם הנה בשלמא עשו מפרכס לצאת לפי שרצה ללכת לעבודה זרה, אלא יעקב למה פרכס לצאת, הלא אמרו ז"ל בגמרא שהולד במעי אמו נר דלוק על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו וכו' ומלמדים אותו כל התורה כולה, ואין לך ימים שאדם שרוי בטובה יותר מאותן הימים כמו שאמר איוב מי יתנני כירחי קדם וגו' בהלו נרו עלי ראשי וגו'.

אלא מסביר הברכת משה אך הענין הוא, דהנה מה שמלמדים את הולד במעי אמו כל התורה כולה כדאיתא בגמרא שם, יש בו אמנם צד מעלה בכך שהלימוד הוא במנוחה ובישוב הדעת, ורחוק הוא מן ההפסד, ועל זה נאמר מי יתנני כירחי קדם, שמטעם זה הולד שרוי בטובה, אבל לעומת זה יש חסרון בכך שהלימוד הוא בלא עמל ויגיעה, והשכר עליו הוא בבחינת נהמא דכיסופא, ומצד שני לא במעי אמו הלימוד הוא ביגיעה ועמל ואז נכון שזה לא כ"כ במנוחה ובישוב הדעת אבל זה לא נהמא דכסופא, ומשום כך רצה יעקב אבינו ע"ה לצאת ממעי אמו כדי שלא לאכול נהמא דכסופא.

ונראה להוסיף דאיתא בפרי הארץ שיש חכמתו מרובה ממעשיו ויש מעשיו מרובה מחכמתו, וההבדל הוא אחד שיש לו חכמה יותר ממעשיו אז כל רוח מפילו, אבל אחד שיש לו מעשיו מרובה מחכמתו אז שום רוח בעולם לא יכול להפילו. ללמוד במעי אמו ולהישאר שם בלי עמל ויגיעה זה חכמה בלי מעשיו ואז כל רוח רעה יכול להפילו

ח"ו, משא"כ בחוץ נכון שעובדים קשה מאוד אבל אז זה מעשיו מרובה מחכמתו ואז שום רוח בעולם לא יכול להפילך, ולכן רצה יעקב אבינו לצאת לחוץ שאז יהיה מעשיו מרובה מחכמתו ואז יהיה לו כוח לעמוד נגד כל רוח רעה שיש בעולם.

עוד מבואר שם. והענין הוא לפי המבואר בספרים הקדושים דכל אדם יש לו סדר עבודה משלו לפי שורש נשמתו, ותכלית ירידתו לעולם הזה היא כדי לתקן את הדבר הקשור לשורש נשמתו ביחוד, וכמו שמצינו בגמרא אבוך במאי זהיר טפי, גם מצינו אמר ליה אביי לרב דימי, במערבא במאי זהירי, דהגם דצריך לקיים כל התורה כולה, מכל מקום כל אחד נברא בשורש המיוחד לו ותכלית ירידתו לעולם לעבוד ביותר ולתקן דבר מיוחד, וזוהי שאלתו במאי זהירי, ועל זה אמר ליה באחוורי אפי, והיינו דזה היה תכלית ירידתם לעולם הזה לתקן ענין זה דאחוורי אפי.

והנה בכללות סדר העבודה מצינו ב' אופנים, האחד מיעוט כוח הקליפה, והשני ריבוי כוח הקדושה, וכמו שביאר הרבי מלובלין זי"ע על מאמר חז"ל אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה, דמשנכנס אב ממעטין את כוח הקליפה על ידי שמחה, ומשנכנס אדר מרבין את כוח הקדושה על ידי שמחה, הרי לנו ב' אופני עבודה כנ"ל.

ולפי זה יתבאר, שעשו הרשע לפי שורש נשמתו היה סדר עבודתו על ידי מיעוט כוח הקליפה, ולכן כשעברה רבקה על פתחי עבודה זרה היה מפרכס לצאת, כדי לשבר ולהכניע כוח העבודה זרה, ואילו יעקב אבינו ע"ה בשורש נשמתו סדר עבודתו היה להרבות כוח הקדושה על ידי לימוד התורה הקדושה, וכמו שכתוב ויעקב איש תם יושב אהלים.

אלא שמשיצאו לאויר העולם, וניתן להם כוח הבחירה, בחר לו עשו בדרך הרע, ובמקום לשבר ולאבד העבודה זרה, הלך ועבד להעבודה זרה, ואילו יעקב אבינו ע"ה בחר בטוב והשלים תכלית עבודתו בעולם להיות איש תם יושב אוהלים, להרבות כוח הקדושה על ידי לימוד התורה.

כתוב בתורה: וידו אוחזת בעקב עשו. ויש להבין מפני מה אחז בעקב עשו, הרי לכאורה לא היתה כל תועלת באחיזתו כיון שיצא כבר עשו ראשון ולו משפט הבכורה, ואם כן מה טעם היתה ידו אוחזת בעקב עשו, שהרי אפילו הכי לא היה יכול לפעול מאומה על ידי אחיזתו.

ומסביר הברכת משה אלא הענין הוא שכאשר איש הישראלי חפץ לפעול לעצמו דבר מה בכל ענין שהוא, אזי גם אם לפי ראות עיניו לא יצלח ולא יהיה שכר לפעולתו, ונראה לו שלא יפעל מאומה על ידי מעשהו זה, אפילו הכי חלילה לו מלהרפות ידיו בכל פעולה שהיא, ולא עליך המלאכה לגמור, שיהודי צריך לעשות ולא להועיל, יעשה עד כמה שידו מגעת וד' יגמור בעדו, א יוד דארף טוהן נישט אויף טוהן, אויף טוהן טוהט אויף דער אויבערשטער.

ומטעם זה אחז יעקב בעקבו של עשו אחיו הגם שלפי ראות העין לא היה בכוחו לשנות כבר את סדרי הבריאה, מכל מקום לא מנע עצמו מלעשות פעולה כל שהיא כדי לזכות בבכורה, כי יהודי צריך לעשות עד כמה שידו מגעת ללא חשבונות אם יפעל דבר מה בפעולתו זו אם לאו, ובאמת לבסוף עשתה פעולתו פירות ומכר עשו בכורתו ליעקב.

ועוד איתא שם. יבואר בזה לפי הידוע שבכל דבר צריך להיות ניצוץ המחיה אותו, וכדכתיב ואתה מחיה את כולם, ואפילו הקליפות מקבלים חיותם מהבורא יתברך שמו, ולולא זאת לא היה להם קיום, בסוד מה שיסד הפייט ונגלה להעלותם מעומק בור ודות.

והנה יעקב הוא בחינת יצר טוב ועשו הוא בחינת יצר הרע, וזהו וידו אוחזת בעקב עשו סטרא דקדושה אוחזת בעקב עשו, היא הבחינה הגרועה דעשו עקביים דסטרא אחרא בבחינת עקביים דעשו, והיינו דגם בעמקי הקליפה, גם שם אוחזת ידו דהיינו צד הקדושה של יעקב.

ונראה להסביר עוד יותר, דדוקא מזה שיש לנו צד עשו מזה אנו מגיעים לצד יעקב, כלומר בלי עשו לא היינו יודעים שזה מתנה מאת הקב"ה שאנחנו כרגע בחינת יעקב והיינו חושבים שככה זה צריך להיות, אבל עכשיו שיש לנו מציאות של בחינת עשו ואזי ברגע שאנחנו לא שם אלא אנחנו בחינת יעקב אנו מגיע בזה להכרה שזה לא אני אלא הקב"ה שנותן לי את הכוח להיות שם.

וזה הכוונה וידו אוחזת בעקב עשו שדווקא על ידי שיש לנו עקב עשו מזה אנו מגיעים ליעקב אבינו, כלומר רק על ידי שאנחנו חיים עם השפל שלנו אנו מגיעים לדעת עד כמה רחמים הקב"ה נותן ומשפיע עלינו כל הזמן, אבל מבלי לחיות פתוח עם השפל שלנו אין מציאות להגיע לזה.

איתא בפרי הארץ להסביר את הענין בעוד אופן, אדם מורכב מגשמי ורוחני, החלק הגשמי של האדם מוכן כבר מיום היולדו, לעומת זאת החלק הרוחני עדיין לא מוכן כלל ורק עם השנים אדם מקבל זאת, כלומר החלק הגשמי על זה לא צריכים לחכות ולא צריכים להילחם על זה כדי לקנות אותו וזה מוכן מהרגע הראשון, לעומת זאת החלק הרוחני על זה צריכים אנו להילחם כדי לבנות אותו נכון, ואדם נבנה בחלק הרוחני רק על ידי מלחמות, כלומר שהוא נלחם על זה ולא הולך לו קל ועם כל זה ממשיך הלאה בזה אדם בונה את עצמו לכל החיים.

וכמאמר הזוהר על פסוק שור או כשב או עז כי יולד, וכותב הזוהר שהשור תיכף ביום היולדו, נקרא שור בן יומו, מפני היותו נגמר תיכף ביום היולדו, מה שאין כן אדם, אינו נגמר תיכף ביום היולדו.

אבל באמת, מה שהאדם לא נגמר תיכף ביום היולדו, זה לא נאמר על הכוחות הגשמיים שלו, שהוא המציאות הבהמית שלו, כי אדם במידותיו הגשמיים, גם הוא תיכף ביום היולדו נגמר. כמאמר הכתוב לפתח חטאת רובץ שהוא היצר הרע הנקרא מלך זקן וכסיל הרובץ לאדם לפתח תיכף כשנולד ובא לעולם. ולכן האדם תיכף ביום היולדו נקרא עשו שהוא המידות הגשמיים והבהמיים של המלך זקן וכסיל.

ואחר כך על ידי עבודתו בתורה ומצות, נקרא יעקב מלשון ידו אוחזת בעקב עשו. ופירוש ידו היא התפיסה שלו כי היד משמשת לתפיסה ואחיזה. שהיא חכמה תתאה, שהיא יו"ד כידוע שאות יו"ד היא מידת החכמה, והיו"ד הזאת של ידו האוחזת בעקב עשו, היא חכמה תתאה שהיא העבודה בסור מרע.

וזהו ידו מלשון יוד שהוא החכמה תתאה, שענינה קיום התורה בדרך סור מרע. היא אוחזת תופסת ומכניעה את עקב עשו שהוא כלל התאוות והמידות הגשמיים הבהמיים של המלך זקן וכסיל, השוכן בקרבו. ואחר כך אחר קיום התורה במדרגת חכמה תתאה, אזי ממנה יגיע לחכמה עילאה ומצות אנכי - שהוא אחדות פשוט. והמבין יבין.

דהיינו הקב"ה רוצה להתגלות לאדם שנמצא בעולם הגשמי, והוא לא יכול להתגלות כמו שהוא כי אנחנו בעולם הגשמי והיש והוא אין המוחלט, ולכן הקב"ה מתגלה לנו על ידי המידות, אבל עד שזה מגיע אלינו זה יורד משובש לגמרי כלומר על ידי תאוות ומידות גשמיים, ועבודת האדם הוא לשמוע שם את הקב"ה שרוצה לדבר אתו ולהחזיר את המידה להקב"ה בחזרה.

ולהגיע לזה הוא אך ורק על ידי שאדם נלחם שם לשמוע את הקב"ה בכל מקום דווקא אז מגיע להקב"ה, כלומר אדם נבנה דווקא מתוך הקושי ועל ידי שלא הולך לו כמו שהיה רוצה ועם כל זה ממשיך להילחם לשמוע שם את הקב"ה מזה אדם בונה את עצמו ומגיע להקב"ה.

וזהו וידו אוחזת בעקב עשו, עבודת האדם הוא למצוא את החיות הבורא שיש בכל מקום ומשם להגיע אליו ית', וכמו שאמרנו לעיל שבכל מקום בעולם גם במקומות הכי נמוכים כמו עשו גם שם ידך תנחני ועבודת האדם הוא למצוא את זה ומשם להעלות להקב"ה, ועל ידי שאדם חי עם השפל שלו שהוא בעצמו עשו ולולי ד' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי זה נותן לו כוח להילחם עם כוחות הרע ומשם להגיע להקב"ה, וכמו שאמרנו שדווקא על ידי שיש לנו את החלק של וידו אוחזת בעקב עשו שזה השפל שלנו אנו מגיעים עד כמה רחמים יש לנו בזה שאנו בחינת יעקב ולא עשו, ומזה אנו מגיעים לחיות אחד עם הקב"ה.

מצאנו בתורה שיצחק אבינו חפר כמה פעמים בארות, פעם אחד היה עשק ואחרי זה שטנה ורק אחרי זה נהיה לו רחובות. לכאורה אם יצחק אבינו יש לו מציאות של רחובות למה הוא לא הלך לשם מיד בהתחלה ולמה העדיף קודם מלחמות עשק ושטנה ורק בסוף הגיע לרחובות.

אלא נראה לומר כנ"ל, שרק על ידי מלחמות אדם בונה את עצמו ומגיע לחיות שכל דבר הוא מאת הקב"ה, ולכן אם יצחק אבינו היה מיד לרחובות לא היה בונה את עצמו ולא היה יודע שכל דבר זה הקב"ה והכל זה רחמים והיה לוקח כל דבר לעצמו, אבל עכשיו שיצחק עבר עשק ושטנה בזה הוא בנה את עצמו, עשק הוא מלחמה עם עצמו ושטנה זה עם אחרים, ורק אז הגיע למצב רחובות שבזה הוא בנה את נפשו והגיע לחיות עם הקב"ה והגיע עד כמה רחמים הוא צריך לכל דבר ולכל צעד ושעל.

איתא בתפארת שלמה מצאנו בגמרא שרבי צדוק צם ארבעים שנה שלא ייחרב הבית המקדש, ובסוף הפסיק לצום ונחרב הבית המקדש. לכאורה מה קורה עם התפילות שלו הרי למעשה זה נחרב. מה שמובא בגמ' שר' צדוק התענה ארבעים שנה שלא יחרב בית המקדש. וקשה הא לא הועיל כלום כי לבסוף בעוה"ר נחרב. אך כוונתו היה בכל יום ויום שרק היום לא יחרב ובכל יום התענה על יומו שלא יחרב היום. וכן מצינו בפירוש במדרש איכה אצל רבי אליעזר המודעי שהתפלל כל יום על יומו לשלום.

יש ללמוד מזה דרך לעבודת השי"ת שבכל יום תמיד יתפלל האדם להינצל היום מהיצר הרע ולמחר על יום מחו, כי אם יתפלל פעם אחת אי אפשר רק לעשות משפט ד' דבר יום ביומו כנ"ל. כלומר כל זמן שאדם נלחם זה עובד וזה בונה את הנפש שלו, וברגע שאדם מפסיק להילחם העסק נגמר. וכן היה עם רבי צדוק כל זמן שהתפלל על בית המקדש לא נחרב, וברגע שהפסיק להתפלל והפסיק להילחם על זה נחרב בית המקדש. נכון שהקב"ה שלח לו סיבות שיפסיק לצום ולכן הפסיק ולכן זה נחרב, אבל לעבודת השם אדם צריך לדעת שרק על ידי מלחמה מגיעים להקב"ה וזה בונה את האדם.

וכן היה אצל דוד המלך שכל זמן שהיה נלחם לא לקחו אותו מהעולם, וברגע שהפסיק נפטר מהעולם, נכון שהקב"ה שלח סיבה שזה יקרה כי הקב"ה רצה לקחתו אותו מהעולם, אבל לעבודת השם ית' אפשר ללמוד מהנ"ל שחייבים להילחם ורק אז מצליחים להגיע להקב"ה ובזה נבנה האדם ברוחניות, כי בגשמיות אדם כבר בנוי מהרגע הראשון אבל ברוחניות אדם בונה את עצמו במשך השנים. זקן אחד אמר אם לא כואב לי כלום אני כבר לא חי, כלומר כל החיים אדם בונה את עצמו, ורק על ידי הכאבים שיש לנו ככה בונים את עצמינו.

איתא במזקנים אתבונן שמעתי סיפור נאה על שמות הבארות הנ"ל. פעם היה סוחר אחד שהיה מבריק את הגבולות עם יין וכדומה בין מדינת אונגארין למדינת פולין. ואחד מהמוסרים הלשין עליו בפני השלטונות, וריחפה עליו סכנה גדולה. ושליחי השלטון באו למקום מגוריו והקיפו את ביתו לבל יוכל להוציא את היין משם ולהסתירו.

והלך היהודי להרה"ק רבי דוד לידא זי"ע בעל מחבר ספר מגדל דוד, וסיפר לו את צרתו. אמר לו הרה"ק רבי דוד שזקנתו מרת רעכיל היתה צדקנית גדולה, והיתה לומדת חומש, והיות שלא ידעה את הניקוד כדבעי היתה אומרת ויקרא שמה עסק עסק חומץ בלע"ז. וכן אמרה ויקרא שמה שטנה שעטענא, מלשון שתן, ופטרו לשלום.

בתוך כך שלחו השלטונות את המוסר למרתפו להביא את היין להוכיח ולאמת את סיפורו. כשהוציא המוסר את היין מהמרתף טעמו את היין וראו שיש בו טעם של חומץ ומ"ר. כמובן שהתרעמו על המוסר שהוליך אותם שולל, ושחררו את היהודי לביתו. ואח"כ בא עוד הפעם להרה"ק ואמר לו שאמנם ניצול מהמסור, אבל כל היין נחמץ ובא לידי הפסד גדול. אמר לו הרה"ק הנ"ל, כי זקנתו רעכיל הנ"ל היתה אומרת ג"כ ויקרא שמה רחובות, וכן הוה שתוך תקופה קצרה נתעשר.

בתורה כתוב ורב יעבוד צעיר. לכאורה למה זה באמת חייב להיות כן, אולי אפשר להתפשר שחלק יהיה של הגדול וחלק של הקטן ולמה חייב להיות שרב יעבוד צעיר.

ונראה לומר בהקדם, כ"ק אדמו"ר מסטמר זצ"ל אמר למה יש לנו או"ח לפני חו"מ, לכאורה זה הרבה יותר מעשי וחייבים אותו לכל יום ממש יותר מדיני אורח חיים. והסביר שחושן משפט הולך על פשרות, לעומת זאת אורח חיים אין פשרות או שמותר או שאסור אין אמצע, ולכן אם חושן משפט היה הראשון היינו מתרגלים לעשות פשרות והיינו חושבים שגם בדיני אורח חיים יש מציאות לעשות פשרות, ולכן חושן משפט זה אחרון להראות לנו שאין פשרות כלל. ולפי זה נראה לומר שגם בדין היצר הרע אין פשרות אין שאתה עם הקב"ה או שאתה לא, ולכן חייב להיות שרב יעבוד את הצעיר.

תחברת נתום ע"י ידידינו

הנגיד התפיד

הרב יחיאל אדמקר שליט"א

אב"י בעיר לונדון יצ"ו